

УДК 796.88(477.61)

С. М. Галій, Д. В. Семененко

ЧВЕРТЬСТОРИЧНА ІСТОРІЯ ПАУЕРЛІФТИНГУ ЛУГАНЩИНИ: ПІДСУМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Здійснювати екскурс в історію та аналізувати події, які відбувалися нехай навіть зовсім нещодавно, дуже важливо для того, щоб рухатися вперед. Для того, щоб помилки минулого не повторювалися в майбутньому.

Проблемами та перспективами розвитку силових видів спорту займалися дослідники П. Горулев, Е. Румянцева, П. Гузеев, С. Гуськов, Л. Кун. Історію розвитку пауерліфтингу у світі та Україні вивчали А. Джананов, І. Збандут, Б. Левченко, А. Стеценко [3; 4; 5; 6; 7].

Пауерліфтинг є представником силових видів спорту. Його назва походить від англійських «power» – «сила», «міць» і «lifting» – «піднімати». Пауерліфтинг виник у першій половині ХХ століття. Спортсмени змагаються у трьох вправах: присідання зі штангою на плечах, жимі штанги лежачи на горизонтальній лаві, тязі штанги.

У 1973 році була сформована перша міжнародна організація пауерліфтингу – Міжнародна Федерація Пауерліфтингу (International Powerlifting Federation, IPF) [1, с. 59–72]. На сьогодні вона залишається найбільш відомою, популярною і представницькою серед усіх відомих організацій пауерліфтингу; членом Асоціації Всесвітніх ігор і Генеральної Асамблеї Міжнародних Спортивних Федерацій. На сьогодні членами IPF є 115 країн Європи, Америки, Азії і Африки.

У 2004 р. IPF отримала визнання Міжнародного олімпійського комітету (МОК) і, у відповідності до антидопінгової політики, підписала кодекс WADA (Всесвітня антидопінгова асоціація). Як тоді думалось, це повинно було стати дієвими заходами на шляху визнання пауерліфтингу олімпійським видом спорту [2, с. 59–72]. Але минув час, а це питання залишається актуальним і досі.

Прийняти участь у міжнародних змаганнях, які проводяться під егідою IPF, вважається престижним для будь-якого пауерліфтера. Майже всі видатні спортсмени, які на сьогодні представляють інші федерації, починали свої виступи в IPF. Але були вимушені вийти з цієї федерації. Кожен – зі своєї причини.

14 травня 1977 року було створено європейський філіал IPF – *Європейська Федерація Пауерліфтингу (European Powerlifting Federation, EPF)*. З часом регіональні федерації з'являються на всіх континентах.

Про популярність пауерліфтингу говорить той факт, що наразі у світі існує більш ніж 20 організацій пауерліфтингу, які називають себе міжнародними і проводять свої чемпіонати світу з реєстрацією рекордів світу [5, с. 46–55].

У нашій країні пауерліфтинг почав розвиватися наприкінці 1980-х і на сьогодні є доволі популярним видом спорту. Відносно проста техніка виконання вправ, доступність роблять цей вид спорту воістину народним. Саме пауерліфтинг дозволяє визначити найсильнішого відносно прояву максимальної сили людини [6, с. 36–41].

7 березня 1991 року в м. Київ на настановчій Конференції була утворена Федерація пауерліфтингу України. Пауерліфтинг відсвяткував своє 25-річчя як в Україні, так і на Луганщині.

Відлік чемпіонатів України з пауерліфтингу слід вести з Першого офіційного чемпіонату УРСР з силового триборства, який відбувся 14–18 січня 1989 року в м. Горлівка. У змаганнях прийняли участь 85 атлетів із 15 областей України, у тому числі і Луганської [3, с. 79]. З тих пір наша область є постійним учасником всеукраїнських змагань.

Пауерліфтинг завоював велику популярність серед молоді і продовжує користуватися попитом, як форма проведення дозвілля [2].

Метою нашої роботи стало вивчення історичного минулого і аналіз поточних подій розвитку пауерліфтингу Луганщини.

Основними завданнями, які вирішувались в ході дослідження стали: 1. Відслідкувати історію виникнення та змагальний аспект пауерліфтингу в Луганській області. 2. Проаналізувати виступи найсильніших атлетів Луганщини на міжнародній арені. 3. Вияснити, з якими здобутками і проблемами підійшли спортсмени та тренери до святкування 25-річного ювілею. 4. Виявити недоліки в організаційній роботі та можливі шляхи їх усунення. 5. Спрогнозувати перспективи розвитку пауерліфтингу на Луганщині.

В якості основного метода було використано аналіз літературних джерел та інтернет-ресурсів.

Вивчивши та обробивши отримані матеріали автори прийшли до наступних результатів.

Федерація пауерліфтингу України є одною з найсильніших у світу. У всіх турнірах і змаганнях збірна команда країни – претендент номер один на призові місця.

Свій вклад в успіх команди постійно вносять і луганські спортсмени. Упродовж останніх п'ятнадцяти років наша область має постійне представництво у збірній команді країни:

- Макрушин Сергій – МСУМК, чемпіон світу 2003 року, дворазовий призер чемпіонатів Європи;
- Рисев Володимир – ЗМСУ, дворазовий чемпіон світу (2011, 2016), чемпіон Європи 2016 року, дев'ятиразовий призер чемпіонатів Європи і світу, учасник Всесвітніх ігор 2013 року, рекордсмен України;
- Білий Сергій – ЗМСУ, дворазовий чемпіон світу (2015, 2016) та дворазовий чемпіон Європи (2011, 2015), чемпіон світу серед юнаків 2008 року та чемпіон світу серед юніорів 2011 року, чотириразовий призер чемпіонатів світу та Європи, учасник Всесвітніх ігор 2013 року, рекордсмен світу;

- Семененко Дмитро – ЗМСУ, дворазовий чемпіон світу (2015, 2016), дворазовий чемпіон світу серед юніорів (2009, 2011), триразовий чемпіон Європи серед юніорів (2009, 2010, 2011), чотириразовий призер чемпіонатів світу та Європи, рекордсмен світу та Європи;

- Бараннік Микола – МСУМК, чемпіон Європи серед юніорів 2011 року, шестиразовий призер чемпіонатів світу та Європи, дев'ятиразовий чемпіон та володар Кубка України, рекордсмен України.

Двоє з перелічених вище спортсменів володіють на сьогодні рекордами світу та Європи:

- Білий Сергій (в/к 93 кг) – присідання 387,5 кг (рекорд Європи); сума триборства 1022,5 кг (рекорд світу та Європи), сума триборства (серед юніорів – 980 кг);

- Семененко Дмитро (в/к 105 кг) – присідання 417,5 кг (рекорд світу та Європи).

Слід сказати, що два останні роки, 2015 та 2016, незважаючи на важку ситуацію в країні, на сьогодні є найбільш успішними в кар'єрі наших атлетів. У складі головної збірної команди країни вони двічі поспіль ставали чемпіонами світу, оставляючи позаду збірні Росії, США, Тайваню та Норвегії [9].

Міжнародна Федерація пауерліфтингу кожен рік публікує свій рейтинг кращих спортсменів світу в вагових категоріях за підсумками їх участі у міжнародних змаганнях [11]. Починаючи з 2007 року, року, коли наші спортсмени почали приймати участь у міжнародних стартах, вони постійно входять до складу кращих у своїх вагових категоріях, Рисев Володимир фігурує у цьому рейтингу десять разів, тобто, десять років поспіль. Семененко Дмитро – дев'ять разів, Бараннік Микола та Білий Сергій – по вісім разів.

Тричі, в 2011, 2015 та 2016 роках, Білий Сергій визначався кращим пауерліфтером світу у своїй ваговій категорії. Рисеву Володимирі та Семененку Дмитру вдавалося це зробити по одному разу, відповідно, в 2016 та 2015 роках. Крім того, Рисев п'ять разів входив до трійки кращих, Білий – три рази, Бараннік – два рази, Семененко – одного разу. До шістки кращих у своїх вагових категоріях Семененко Дмитро потрапляв п'ять разів, Бараннік – одного разу.

А в спеціальному рейтингу кращих пауерліфтерів світу (Powerlifting World Ranking Wilks points), де враховується власна вага та кращий результат, показаний спортсменом на змаганнях, наші атлети досягли у 2016 році максимальних для себе висот [10]:

- Білий Сергій – 6 позиція;
- Рисев Володимир – 11-та;
- Семененко Дмитро – 14-та;
- Бараннік Микола – 23-та.

До складу кращих спортсменів світу у 2015 році потрапив МСУ Дубовой Олександр (м. Рубіжне). У нього 97 позиція рейтингу.

Останні п'ять років наші спортсменки теж фігурують у рейтингу найсильніших пауерліфтерів світу. МСУ Прохорова Ксенія п'ять разів потрапляла до складу кращих у своїй ваговій категорії, МСУМК Кузьміній Дарині це вдавалося два рази, а МСУМК Кадацькій Ганні – один раз. Найкращих для себе результатів вони також досягли у 2016 році [11]:

- Кадацька Ганна – 7 позиція;
- Прохорова Ксенія – 11-та;
- Кузьміна Дарина – 19-та.

За останні п'ятнадцять років збірні команди області чотири рази ставали володарями Кубка України та тричі перемагали у чемпіонаті країни. Причому в сезоні 2010-2011р.р. вони зробили дубль, ставши володарями Кубка і перемігши у чемпіонаті. А студентська команда, яка була сформована із спортсменів СНУ ім. В. Даля стала кращою на чемпіонаті України серед студентів.

У 2017 році жіноча збірна команда Луганської області у складі: Федоренко Олена, Кадацька Ганна, Прохорова Ксенія, Григоренко Юлія стала чемпіоном України з класичного жиму лежачи. В абсолютній першості: Кадацька – перша, Федоренко – друга. МСУ Федоренко Олена встановила рекорд України в категорії до 57 кг – 95 кг!

Чоловіча збірна у складі: МСУ Шаповалов Михайло, МСУМК Пархоменко Сергій, КМСУ Малахов Олександр, МСУ Ахлестін Роман, МСУ Дворцов Сергій посіла третє місце. Шаповалов та Пархоменко стали переможцями змагань. При цьому Пархоменко встановив рекорд України у ваговій категорії до 105 кг – 223 кг!

Дворцов Сергій вдало виступає серед спортсменів з порушенням опорно-рухового апарату. Він є дворазовим чемпіоном, рекордсменом України в жимі штанги лежачи.

Більшість успіхів було досягнуто в умовах дефіциту бюджетних коштів, коли для підготовки та поїздки за кордон замість того, щоб готуватись до змагань, доводилося звертатися за допомогою до комерційних структур, меценатів та спонсорів. Інколи це вдавалося...

Не зовсім вдало у фінансовому плані розпочався і 2017 рік. Область не змогла профінансувати участь наших спортсменів у чемпіонатах України: з пауерліфтингу серед юнаків та юніорів; з класичного жиму лежачи. Незважаючи на це, троє наших спортсменок (Г. Кадацька, К. Прохорова та О. Федоренко) пройшли відбір для участі у чемпіонаті світу [12]. Сподіваємось, що їхні виступи виявляться вдалими і це зможе підняти рівень саме жіночого пауерліфтингу в області.

Скрутні часи можуть очікувати і на чоловічий пауерліфтинг. У 2014 році спортсмени-члени збірних команд країни були вимушені знайти собі притулок у різних областях України. Існує велика ймовірність того, що, якщо там їм запропонують кращі умови, то провідні та перспективні спортсмени почнуть заявлятися за інші області України. Приклад вже є. ЗМСУ Білий Сергій, МСУ Сухорученко

Микита, КМСУ Гаргуновська Наталія вже вдало виступають за Харківську область. У 2011 році на всеукраїнських змаганнях за м. Київ виступили два колишніх луганчанина, за м. Харків – четверо. Один – на чемпіонаті світу серед юнаків. У 2016 році кількість таких спортсменів збільшилась.

Але схоже, що в нашій області таким розвитком подій не зовсім стурбовані. Можливо, з причини того, що пауерліфтинг, хоча і є пріоритетним в нашій області серед неолімпійських, так і не ввійшов до складу олімпійських видів спорту. А перевага в питанні фінансування видів спорту віддається саме олімпійським дисциплінам. Про це можна судити також з призначення іменних стипендій Голови Луганської обласної адміністрації. На пауерліфтинг вже який поспіль рік встановлена квота – два місця з п'яти, які призначаються на неолімпійські види спорту. Хоча, претендентів на ці дві позиції набагато більше.

Вперше в історії вітчизняного пауерліфтингу четверо вихованців з однієї області можуть взяти участь у Всесвітніх іграх (20-30.07.2017 р., Польща, м. Вроцлав). Це – заслужені майстри спорту України Рисев Володимир, Білий Сергій, Семененко Дмитро та майстер спорту України міжнародного класу Бараннік Микола. До речі М. Бараннік – єдиний пауерліфтер з цієї когорти, який ще ні разу не вигравав чемпіонат світу. На те є об'єктивні причини. Першим номером світового пауерліфтингу у його ваговій категорії на довгі роки залишається видатний польський атлет Ярослав Олех, який припиняє свої виступи після Всесвітніх ігор. Думається, що тоді може з'явитися шанс зайняти його місце.

Почесне звання «Заслужений тренер України» присвоєно чотирьом тренерам з Луганщини: Віктору Урбану, Борису Тагільцеву, Тенгізу Джіашвілі, Сергію Галію.

Рубіжне, Лисичанськ, Попасна, Старобільськ, Біловодськ, Кременна – міста, звідки можна було б чекати поповнення в команду області. Там існують відділення пауерліфтингу при ДЮСШ, працюють віддані своїй справі тренери. Але вони теж переживають не кращі часи. Багато перспективних атлетів з Луганська, Должанська, Кадіївки, Хрустального виступають не в чемпіонатах Луганської області, а під егідою інших міжнародних спортивних організацій. За правилами IPF такі спортсмени не мають права виступати в чемпіонатах України.

Тривожить відсутність у нас кваліфікованих суддів, які здатні обслуговувати суддівство як обласних, так і всеукраїнських змагань.

Висновки. 1. Збірна команда Луганської області – одна з кращих в Україні. 2. До складу збірних команд країни входять 10-12 вихованців нашої області. 3. Четверо з них – члени головної команди, вибороли ліцензії на участь у Всесвітніх іграх 2017 року.

Серед можливих причин, які негативно впливають на розвиток пауерліфтингу в нашому регіоні можна вважати наступні. Занадто суворі правила, високі, «жорсткі» норми спортивної класифікації у порівнянні з

іншими федераціями відлякують спортсменів і викликають їх відтік в інші організації і, навіть, призводять до припинення занять спортом.

Основу Луганської федерації пауерліфтингу складає молодь 13-23 років, яка не має великих доходів і можливостей регулярно виїздити на змагання.

Жорстка конкуренція між спортсменами в кожній ваговій категорії не дозволяє потрапити у збірну команду України всім бажаючим, без відсутності багаторічних наполегливих тренувань. А це, знову ж таки, пред'являє високі вимоги до молодих атлетів.

Відсутність можливості виконання нормативу МСУМК на внутрішніх змаганнях. На сьогодні це залишається серйозною проблемою для багатьох здібних атлетів, вважаючи на обмеження кількісного складу спортсменів від однієї країни для участі у міжнародних змаганнях.

Від'їзд наших спортсменів в регіони, де для них створюються комфортніші умови для тренувань, проживання і навчання.

Незнання правил змагань і принципів роботи ФПУ. Не всі спортсмени знають про існування різних організацій пауерліфтингу і, беручи участь в змаганнях, не мають представлення, яка організація їх проводить.

З таким розвитком подій ми ризикуємо незабаром втратити представництво наших спортсменів в головній команді країни.

Темою для наступних досліджень може стати вирішення проблем, які стоять на шляху розвитку пауерліфтингу. А саме: заохотити спонсорів і меценатів до організації і проведення змагань; зосередити увагу на підготовці кваліфікованих суддів; використовувати систему GOODLIFT під час проведення змагань; для всіх бажаючих тренерів і спортсменів запровадити проведення семінарів.

Список використаної літератури

- 1. Галий С. Н.** Краткая историческая справка развития пауэрлифтинга в Луганской области / С. Н. Галий // Олимпизм и молодая спортивная наука Украины: Материалы VIII регион. научно-практ. конф. – ЛНУ им. Тараса Шевченко. – 2010. – С. 168–172.
- 2. Галій С. М.** Оздоровчий пауерліфтинг – як одна із форм організації дозвілля населення / С. М. Галій, В. О. Савенко, Д. В. Семененко // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка (педагогічні науки). – 2016. – №4(301). – С. 117–124.
- 3. Джананов А.** Из истории мна культуризма // Культуризъм за всички. – София: Медицина и физкултура, 2005. – С. 4–8.
- 4. Збандут И. В.** Пауэрлифтинг – спорт богатырей./ И. В. Збандут. – Мариуполь : ЧП «СВБ-люкс», 2006. – 28 с.
- 5. Левченко Б. Я.** Со времен Эллады к дням сегодняшним / Б. Я. Левченко // Пауэрлифтинг Украины. – 1992. – №1. – С. 2–4.
- 6. Стеценко А. И.** Пауэрлифтинг. Теория и методика преподавания : Учебное пособ. для студентов ВУЗ. – Черкасы : Изд. ЧНУ им. Богдана Хмельницкого, 2008. – 460 с.

- 7. Стеценко А. І.** Пауерліфтинг: перспективи розвитку як популярного виду спорту в Україні // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наук. моногр. за ред. проф. С. С. Єрмакова – Харків : ХДАДМ (ХХП), 2006. – №1. – С. 97–102.
- 8. Томашевський В.** Міжнародні спортивні федерації та олімпійська програма / В. Томашевський. // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2000. – №2-3. – С. 129–132.
- 9. International Powerlifting Federation / 2017.** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.powerlifting-ipf.com/fileadmin/ipf/data/results/2015/Open-Powerlifting/detailed_scoresheet_m.htm>.
- 10. International Powerlifting Federation / 2017.** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.powerlifting-ipf.com/championships/ranking/2016/wilks.html>.
- 11. International Powerlifting Federation / 2017.** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.powerlifting-ipf.com/championships/ranking/2016/classic-benchpress.html>.
- 12. International Powerlifting Federation / 2017.** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.powerlifting-ipf.com/championships/nominations.html>.

Галій С. М., Семененко Д. В. Чвертьсторічна історія пауерліфтингу Луганщини: підсумки та перспективи розвитку

У статті на основі аналізу наукових праць та електронного ресурсу зроблено екскурс в двадцятип'ятирічну історію розвитку пауерліфтингу в Луганській області. Детальне вивчення джерел із матеріалів історичного аналізу розвитку силових видів спорту дозволило зробити висновок, що силові вправи пауерліфтингу із стародавніх часів були і залишаються улюбленою народною забавою слов'янських народів. Пауерліфтери Луганської області входять до складу збірних команд України. Вони є чемпіонами та рекордсменами світу, Європи. Четверо з них вибороли ліцензії на участь у Всесвітніх іграх 2017 року. Складна ситуація в країні внесла свої корективи в розвиток пауерліфтингу в області. Автори пропонують свій шлях вирішення де-яких проблем. Для цього потрібно об'єднати зусилля федерації, управління молоді і спорту, всіх тренерів і спортсменів області. Тільки так можна подолати перешкоди і не втратити ті традиції, які були започатковані двадцять п'ять років тому.

Ключові слова: пауерліфтинг, IPF, змагання, федерація, чемпіон, спорт.

Галій С. Н., Семененко Д. В. Четвертьвековая история пауэрлифтинга Луганщины: итоги и перспективы развития

В статье на основе анализа научных трудов и электронного ресурса сделан экскурс в двадцатипятилетнюю историю развития пауэрлифтинга в Луганской области. Детальное изучение источников из материалов исторического анализа развития силовых видов спорта позволило сделать вывод, что силовые упражнения пауэрлифтинга из древних

времен были и остаются любимой народной забавой славянских народов. Пауэрлифтеры Луганской области входят в состав сборных команд Украины. Они являются чемпионами и рекордсменами мира, Европы. Четверо из них добыли в борьбе лицензии на участие во Всемирных играх 2017 года. Сложная ситуация в стране внесла свои коррективы в развитие пауэрлифтинга в области. Авторы предлагают свой путь решения некоторых проблем. Для этого нужно объединить усилия федерации, управления молодежи и спорта, всех тренеров и спортсменов области. Только так можно преодолеть препятствия и не утратить те традиции, которые были заложены двадцать пять лет тому назад.

Ключевые слова: пауэрлифтинг, IPF, соревнования, федерация, чемпион, спорт.

Galii S., Semenenko D. A Quarter-Century History of Powerlifting Luhansk Region: Results and Prospects

In article the retrospective analysis of powerlifting development in the Luhansk region was carried out. On the basis of the analysis of scientific publications and electronic resources made the excursion into a twenty-five-history of the development of powerlifting in the Luhansk region. A detailed study of the sources of the materials historical analysis of the development of strength sports have led to the conclusion that strength exercises powerlifting from ancient times were and still are beloved national pastime of the Slavic peoples. People get pleasure from a victory over the opponent and over the rod. The research is devoted to the problem of world mens powerlifting development. Performance of the winners of world mens powerlifting championships was analyzed. The powerlifters of the Luhansk region are part of national teams of Ukraine. They are Champions and Champions of world, Europe. Four of them got in a fight license to participate in the World games 2017. The difficult situation in the country brought about changes in the development of powerlifting in the region. The authors propose a way of solving some problems. Undoubted sporting success factor is the correct motivational orientation athlete. Exploring motivational components Powerlifting will ensure the effectiveness of the training process. It is necessary to combine the efforts of the Federation, Department of youth and sports, all the coaches and athletes of the region. The only way to overcome obstacles and not to lose those traditions that were laid twenty-five years ago.

Key words: powerlifting, IPF, competition, Federation, champion, sport.

Стаття надійшла до редакції 12.03.2017 р.

Прийнята до друку 27.04.2017 р.

Рецензент – д. п. н., доц. Бабич В. І.